

SAKSAMAA TURISMITURU ÜLEVAADE

SAKSAMAA ELANIKE VÄLISREISIDE TURG

Kulutused välisreisidele (Allikas: Maailma Turismiorganisatsioon UNWTO)

Saksamaa elanikud kulutasid 2013. aastal välisreisidele 64,7 miljardit eurot ehk 7,4% maailma elanike kogukulutustest välisreisidele. Võrreldes 2012. aastaga kasvasid nende kulutused 2,3%. Kuni 2011. aastani olid Saksamaa elanikud oma kogukulutuste poolest välisreisidele maailmas esikohal, kuid alates 2012. aastast on nad kolmandal kohal Hiina ja USA järel (2013.a. kulutasid Hiina elanikud 96,8 miljardit eurot, kuid USA elanikud vaid napilt rohkem kui Saksamaa elanikud – 64,9 miljardit eurot).

Saksamaa elanike kulutused välisreisidele miljardites eurodes	2000	2005	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	57,4	59,8	61,9	58,2	58,9	61,7	63,2	64,7
muutus võrreldes eelneva aastaga %				-5,9%	1,3%	4,7%	2,5%	2,3%

Reisimisaktiivsus, välisreiside arv ja peamised sihtkohad

- **Saksamaa elanikud teevad Euroopas kõige rohkem ööbimisega välisreise: 2013. aastal 75,3 miljonit reisi**, mis moodustas 17% kõigist eurooplaste reisidest. Ka puhkusereiside osas on Saksamaal liidriroll: 2013.a. tehti 54,8 miljonit puhkusereisi välismaale, mis on jällegi 17% kõigist eurooplaste puhkusereisidest. Välisreiside arvu senine rekord pärineb 2005. aastast. Suurem langus toimus majanduskriisi tõttu 2009. ja ka 2010. aastal. Alates 2011. aastast on välisreiside arv uuesti järk-järgult kasvanud ja 2013. aastal jõudis see juba peaaegu kriisieelse taseme lähedale. Välismaale suunduvate puhkusereiside senine rekordtase pärineb juba 2001. aastast. Samas on aga pikaajaliselt suurenenud puhkusereiside arv kodumaal.

Saksamaa elanike ööbimisega välisreisid (allikas: IPK Internationali üle 15aastase Saksamaa elanikkonna uuring)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Välisreisid (mln)	76,1	75,0	72,7	73,8	76,4	74,5	75,9	75,9	72,6	72,0	72,9	73,5	75,3
muutus võrreldes eelneva aastaga		-1,5%	-3,1%	1,5%	3,5%	-2,4%	1,8%	0,1%	-4,3%	-0,9%	1,2%	0,8%	2,4%
Sh. puhkusereisid (mln)	57,9	54,4	49,9	51,4	54,4	52,5	52,2	52,6	50,3	50,6	52,7	52,5	54,8
muutus võrreldes eelneva aastaga		-6,0%	-8,4%	3,2%	5,7%	-3,5%	-0,4%	0,7%	-4,3%	0,6%	4,1%	-0,4%	4,4%

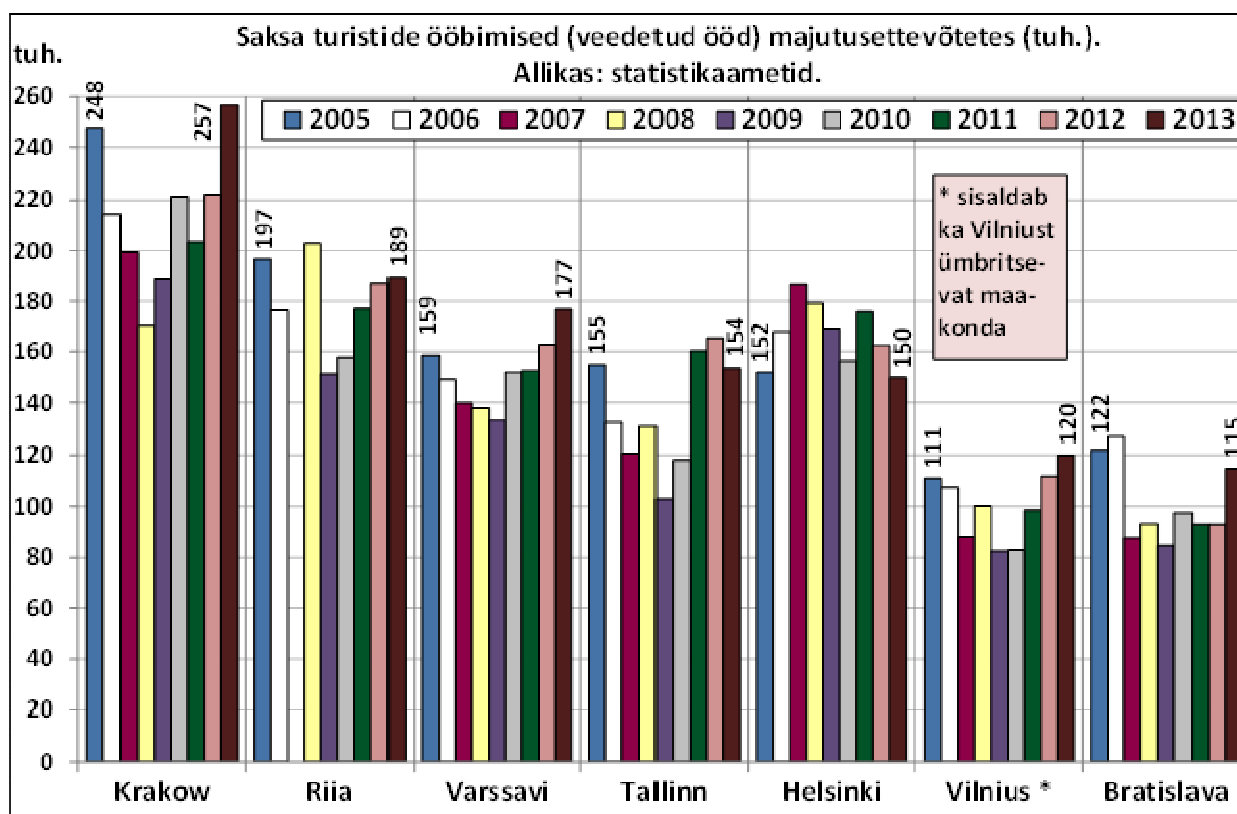
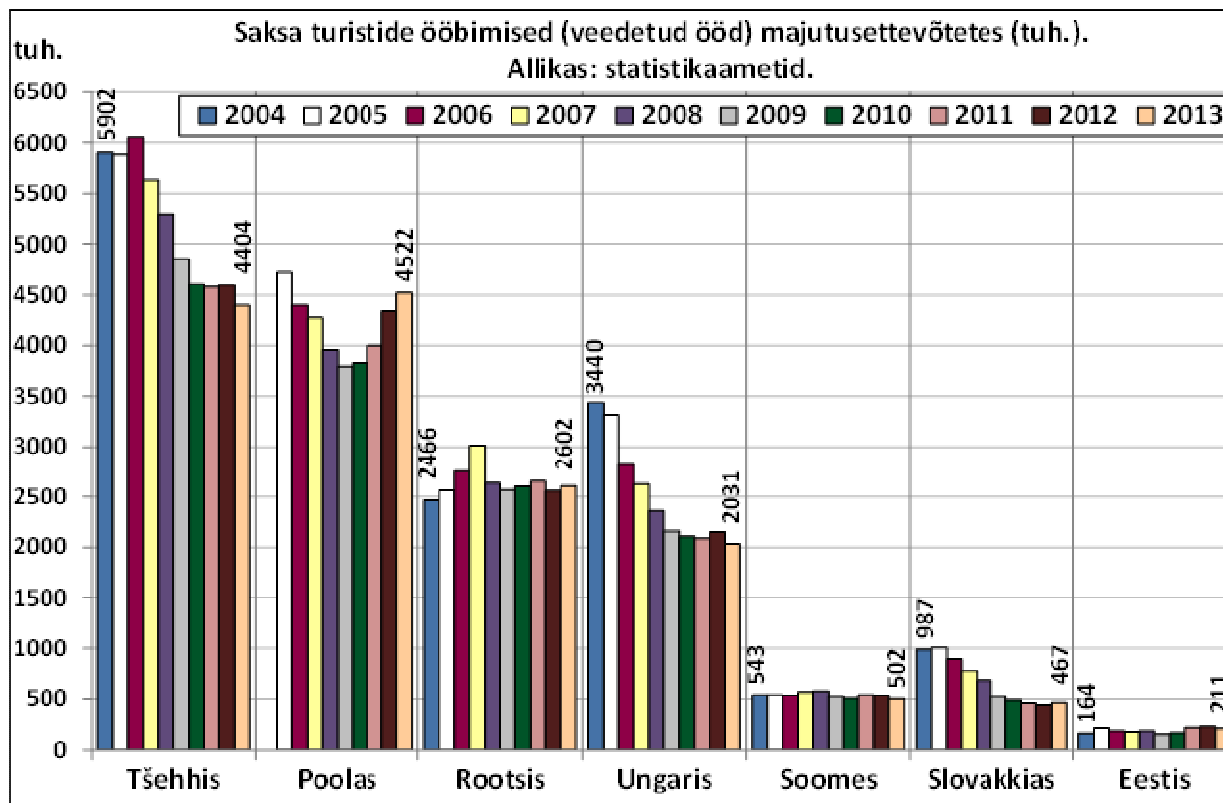
- Puhkusereiside sihtkohad on püsinud aastaid suhteliselt stabiilsena. **Pool välismaale suunduvatest puhkusereisidest tehakse Vahemeremaadesse** (Lõuna-Euroopasse ja Põhja-Aafrikasse), **olulisel kohal on ka naaberriigid**. Riikide kaupa on populaarseimad puhkusereiside sihtkohad Austria (2013.a. 17% puhkusereisidest), Hispaania (16%), Itaalia (12%), Türgi (8%), Prantsusmaa (6%), Holland (6%), Horvaatia (4%), Kreeka (3%) ja Šveits (3%).
- Piirkonda, kuhu kuulub Eesti, reisitakse tervikuna suhteliselt vähe ja märkimisväärne osa neist reisidest tehakse Saksamaa otseses naabruses või Saksamaale suhteliselt lähedal asuvatesse sihtkohtadesse. Kõigisse Põhjamaadesse kokku tegid Saksamaa elanikud 2013. aastal 5% puhkusereisidest (neist pea pooled naaberriiki Taani), Kesk- ja Ida-Euroopa riikidesse 7% (neist omakorda suurem osa Tšehhi Vabariiki ja Poola). **Balti riikidesse** tegid Saksamaa elanikud veidi vähem kui 0,5% kõigist oma puhkusereisidest.

KONKURENTSIKESKKOND

Turism Saksamaalt Kesk- ja Ida-Euroopasse ning Põhjamaadesse

- Järgnevalt on kirjeldatud Saksa turistide reise Põhjamaadesse ning Kesk- ja Ida-Euroopasse majutusettevõtete statistika põhjal, mis on ainuke võrreldav andmeallikas. NB! Majutusstatistika ei näita, kui palju oli üheski riigis Saksa turistide seas puhkuse-, töö- või muudel eesmärkidel reisijaid.
- Nii Põhjamaadega kui ka suuremate Kesk- ja Ida-Euroopa riikidega konkureerib Eesti vaid vähesel määral, kuna suur osa sinna suunduvatest reisidest tehakse Saksamaale lähemal asuvatesse piirkondadesse ning teistsugustel motiividel kui reisid Eestisse (pikad puhkused puhkemajades, mere ääres või spaades). Läti ja Leedu on Eestile osaliselt küll ka konkurendid, suuremal määral aga pigem Eestiga kombineeritavad sihtkohad.

- Suurima osatähtsusega sihtkoht Põhjamaades on naaberriik **Taani**. 2013.a. sealsetes majutusettevõtetes veedetud 12,3 miljonit ööbimisest umbes 80% veetsid nad (nädala kaupa üüritavates) puhkemajades ning 12% puhkekülades ja –laagrites. Hotellides veedeti vaid 4% ööbimistest. Regioonide lõikes veedavad nad valdava osa ööbimistest Saksamaaga piirneva Jüüti poolsaarel. 2013. aastal oli 43% nende ööbimistest Saksamaaga otseselt piirnevas Jüüti poolsaare lõunaosas ehk Syddanmarki piirkonnas ja 31% Jüüti poolsaare keskosas. Kopenhaagenis veetsid nad 2012.-2013.a. vaid 2,7% kõigist Taanis veedetud ööbimistest (2013.a. 330 000 ööbimist), eelnevatel aastatel on pealinna osatähtsus olnud veelgi väiksem.
- **Ülejäänud Põhjamaades** on nende ööbimiste arv Taaniga võrreldes märkimisväärselt väiksem: Rootsis oli nende ööbimisi 2013.a. 2,6 miljonit ehk ligi viis korda vähem kui Taanis; Norras oli nende ööbimisi 1,28 miljonit ja Soomes 501 650.
- Saksa turistide 2013. aastal **Rootsis** veedetud 2,6 miljonist ööbimisest veedeti 31% agentuuride kaudu väljaüüritavates suvilates või korterites, 29% autosuvila- ja telkimisplatsidel, 4% (enamasti nädala kaupa üüritavates) puhkemajades, 30% hotellides ja külalistemajades ning 6% hostelites. Piirkondade lõikes veedeti 2013.a. umbes 60% ööbimistest Stockholmist lõuna poole jäävates piirkondades ehk Götalandis (nende hulka loetakse ka Västra Götaland, kuhu kuulub Göteborg). Suuremate linnade osatähtsus eraldi on üsna tagasihoidlik, suurem osa ööbimisi veedetakse väiksemates linnades või maapiirkondades. Stockholmi linnas veedeti 2013. aastal 316 000 ööbimist ehk 12% (kogu Suur-Stockholmis 16%) nende ööbimistest Rootsis. Malmös ja Göteborgis veedeti kummaski 4% nende ööbimistest Rootsis.
- **Soome** erineb Põhjamaadest selle poolest, et seal veedavad Saksa turistid veidi üle 80% majutusettevõtetes veedetud öödest hotellides ja muude majutusliikide osatähtsus on üsna tagasihoidlik. Soome majutusstatistikas jaotatakse riik neljaks turunduspiirkonnaks. Helsingis veetsid nad 2013. aastal 30% (kogu Suur-Helsingi piirkonnas 36%) Soomes veedetud ööbimistest. Tähtsusest teiseks piirkonnaks on viimasel viiel aastal olnud Lapimaa (2013.a. veedeti seal 27% ööbimistest). Varem oli nende tähtsusest teiseks piirkonnaks Ida-Soome järvedepiirkond, kuid seal on nende ööbimiste arv pikaajaliselt vähenenud (2013. aastal veedeti seal 20% ööbimistest). Sellest veel veidi väiksema osatähtsusega oli 2013. aastal Soome lääne- ja lõunarannik koos saartega (17% ööbimistest). Saksa turistide ööbimiste arv Soomes jõudis senise rekordini 2008. aastal ning vähenes seejärel nii 2009. kui ka 2010. aastal. Peale mõningast taastumist 2011. aastal vähenes nende arv taas nii 2012. kui ka 2013. aastal (mil see oli 2008. aasta tasemest 14% madalam). Vähenemine toimus eelkõige Helsingis ja Ida-Soome järvedepiirkonnas.
- **Kesk- ja Ida-Euroopa** riikidest tõusis 2013.a. ööbimiste arvult esikohale Poola. Varem oli pikka aega esikohal Tšehhi Vabariik. Nii Tšehhis kui ka Ungaris on nende ööbimiste arv olnud pikaajalises langustrendis. Poolas vähenes nende ööbimiste arv 2006.-2009.a., kuid alates 2010. aastast on see aasta-aastalt kasvanud.
- Saksa turistide 4,5 miljonist **Poola** majutusettevõtetes veedetud ööst oli 2013. aastal 2,39 miljonit ehk 53% Lääne-Pomorze vojevoodkonnas (Mecklenburg-Vorpommerni liidumaaga piirnev mereäärne piirkond Loode-Poolas). Selle piirkonna osatähtsus on aasta-aastalt kasvanud: kui 2005. aastal veedeti seal 41% Saksa turistide ööbimistest Poolas, siis 2013. aastaks oli see kasvanud 53%-ni. Sihtkohtadest on seal olulisel kohal Usedomi saare Poolale kuuluv osa (Usedomi saarest suurem osa on Saksamaa koosseisus) ja Kołobrzegi (saksa keeles Kolbergi) piirkond. Valdav osa Saksa turistide ööbimistest selles piirkonnas on väiksemate linnade merekuurortides, kus keskmine viibimise kestus oli 2012. ja 2013. aastal 7-8 ööd (varasematel aastatel 9 ööd). Ülejäänud ööbimised jagunevad Poola erinevate piirkondade vahel, mille seast ükski muu piirkond selgelt esile ei tõuse. Muude välituristide seas tuntuimates ja külastatuimates Poola linnades Krakowis ja Varssavis ööbivad Saksa turistid suhteliselt vähe. Näiteks Varssavis on aastaid olnud Saksa turistide ööbimisi umbes samapalju kui Tallinnas. Riias on nende ööbimiste arv olnud mõnevõrra suurem kui Varssavis vähemalt alates 2005. aastast (mille kohta on avaldatud mõlema linna statistika).
- **Tšehhis** 2013.a. veedetud 4,4 miljonist ööbimistest oli kolmandik (1,48 miljonit) Prahas, kolmandik Karlovy Vary piirkonnas (hõlmab Karlovy Vary linna, aga ka teisi kuurortlinnu) ning ülejäänud kolmandik jagunes kõigi ülejäänud Tšehhi piirkondade vahel. Saksa turistide ööbimiste arv Tšehhi majutusettevõtetes jõudis senise rekordtasemeni 2001. aastal ja on sealtpeale järk-järgult vähenenud (2013. aastaks oli nende arv 29% ehk koguni 1,84 miljoni võrra väiksem kui 2001. aastal). Nende ööbimiste arv Prahas on samal perioodil mõnevõrra kasvanud, ööbimiste arv Karlovy Vary piirkonnas mõnevõrra vähenenud, ööbimiste arv muudes piirkondades kokku aga on samal perioodil vähenenud koguni 51%. Karlovy Vary piirkonnas veedetud öödest umbes 85% moodustavad ööbimised spaahotellides. **Spaaturism** on Praha kõrval Tšehhi tähtsusest teiseks turismimagnetiks, kuigi selle osatähtsus on viimasel neljal aastal järk-järgult vähenenud (2013.a. veedeti spaades 27% Saksamaa turistide ööbimistest Tšehhi Vabariigis. Spaades majutatud Saksa turistide arv jõudis oma senise rekordini 2008. aastal ja on sealtpeale aasta-aastalt veidi vähenenud (võrreldes 2008.a. tasemega oli nende arv 2013. aastaks vähenenud 16%). Spaades veedetud ööde arv aga hakkas vähenema juba mõned aastad varem ja langus on olnud suurem, kuna nende keskmine viibimise kestus seal on juba pikema perioodi vältel lühenenud (2001.-2004.a. oli see 11 ööd, 2013. aastal aga 7 ööd).

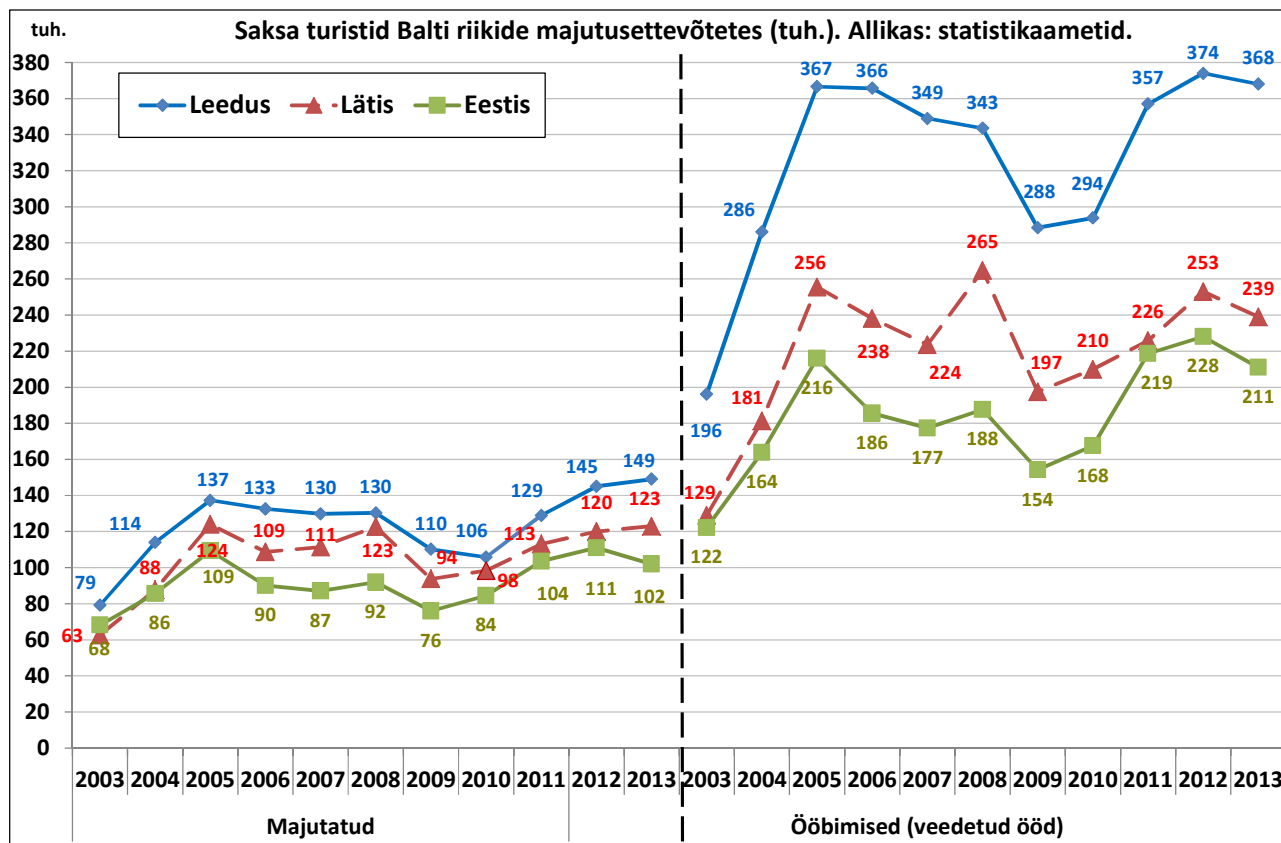

Turism Saksamaalt Balti riikidesse

Baltikumi võrdluses on Saksa turistide ööbimiste arv suurim Leedus (368 000 2013.a); järgnevad Läti ja siis Eesti (2013.a 211 000). Kuna suur osa Saksa turistidest külastab samal reisirühmal kolme Balti riiki, on nende ööbimiste arv kolmes riigis järginud teatud määral sarnast trendi. 2009-2010 toimus kolmes riigis langus nii majutatute kui ka ööbimiste arvus. Pärast seda järgnes kaks kasvuaastat. 2013.a. langes kõikides riikides ööbimiste arv, Eestis ka majutatute arv, kuid erinevalt Eestist jätkas Lätis ja Leedus majutatute arv väikest kasvu.

Lätis on nende ööbimiste pealinnakeskus teiste Balti riikidega võrreldes kõige suurem: **Riias** veedeti 2013. aastal 79% nende Lätis veedetud ööbimistest. Eestis oli 2013. aastal **Tallinna** osatähtsus 73% nende

öbimistest. Leedus jagunevad aga öbimised nelja peamise sihtkoha vahel. **Vilniuses** ja seda ümbritsevas maakonnas veedeti kolmandik öbimistest, nii Klaipeda maakonnas (Kura säär ja Palanga) kui ka Alytuse maakonnas (valdavalt Druskininkai) veedeti veerand öbimistest ja Kaunase maakonnas 13% öbimistest. Kõigi ülejäänud piirkondade osatähtsus kokku oli 3% öbimistest.

TURISM SAKSAMAAALT EESTISSE (allikas: Statistikaameti majutusettevõtete statistika)

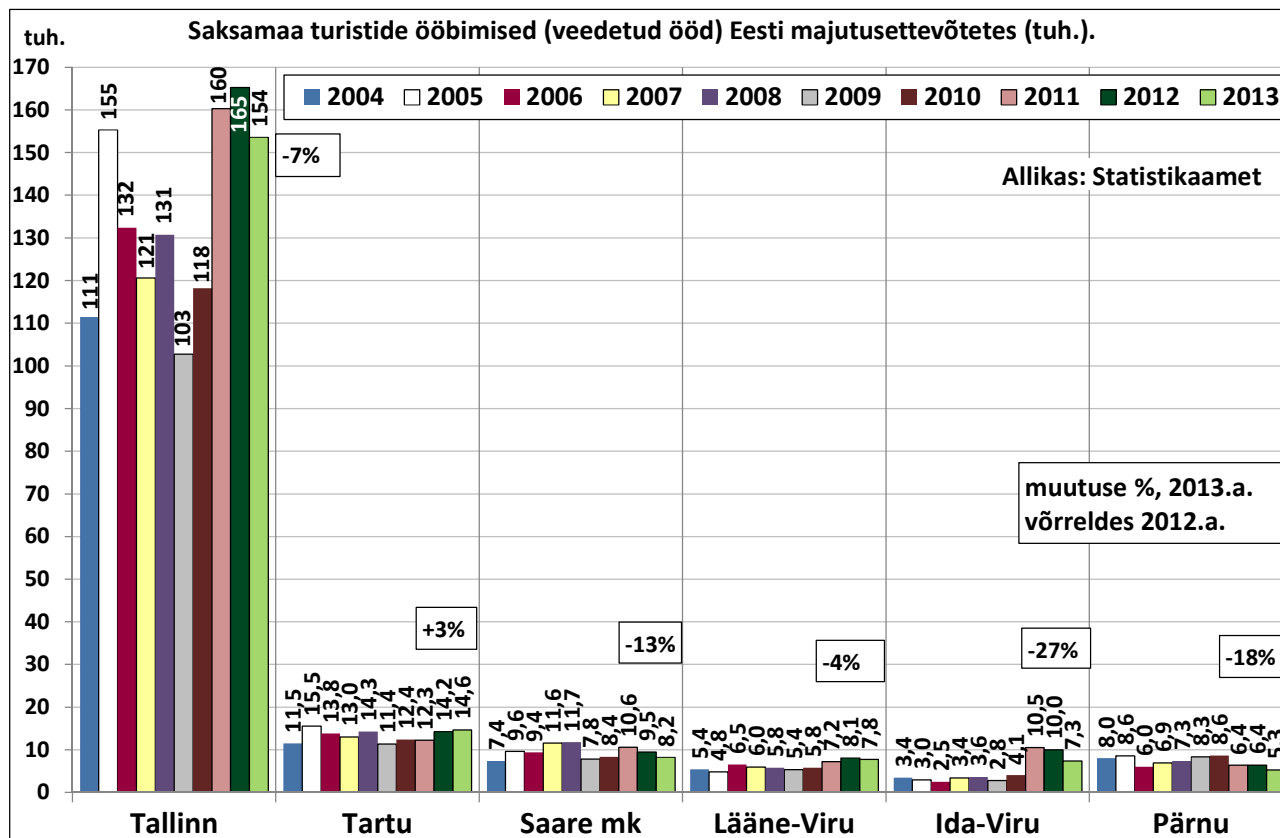
- Saksa turistide öbimised Eestis moodustasid 2013.a. 6% välis turistide öbimistest, olles Soome ja Venemaa järel kolmandal kohal.
- Kui 2012.aastal jõudis turism Saksamaalt uue rekordtasemeni, siis 2013. aastal see taas vähenes. 2013.a. oli majutatute arv 1 015 96 (langus 2012.aastaga võrreldes 9%) ja öbimiste arv 210 955 (-7%). Üheks languse põhjuseks oli lennuühenduste vähenemine Eesti ja Saksamaa vahel. Samas vähenes Saksa turistide öbimiste arv ka teistes meie regiooni riikides. Lätis vähenes nende öbimiste arv 2012. aastaga võrreldes 5% ja Leedus 1,6%. Ka Põhjamaades vähenesid nende öbimised 2013. aastal: Soomes -6%, Norras -14% ja Taanis -2%. Ainsaks erandiks oli Põhjamaade seas Rootsi, kus sakslaste öbimised kasvasid 1%.
- 2014.a. esimese 8 kuu kokkuvõttes kasvas Saksa turistide öbimiste arv Eestis 10%, jõudes tagasi 2012.a. sama perioodi tasemele. Ka Lätis ja Leedus on nende öbimised 2014.a. tunduvalt kasvanud (l poolaasta andmetel).

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
majutatud turistid	85 643	109 346	90 073	87 109	91 915	75 966	84 454	103 559	111 251	101 596
ööbimised	163 842	215 892	185 550	177 355	187 665	154 260	167 508	218 698	227 959	210 955
muutus võrreldes eelneva aastaga										
majutatud turistid		28%	-18%	-3%	6%	-17%	11%	23%	7%	-9%
ööbimised		32%	-14%	-4%	6%	-18%	9%	31%	4%	-7%

Sihtkohad Eestis

Saksa turistid ööbivad eelkõige Tallinnas (2011.-2013.a. on nad seal veedetud 73% kõigist Eesti majutusettevõtetes veedetud öödest). Teisel kohal on pikema perioodi vältel olnud Tartu (2013.a. 7%). Järgnevate maakondade osatähtsus on juba üsna tagasihoidlik: kolmandal kohal on Saare maakond 3,9%-ga, järgnevad Lääne-Viru 3,7%-ga ja Ida-Viru 3,5%-ga. Tallinna osatähtsus on viimastel aastatel veidi tõusnud, samas kui Saare maakonna ja ka Pärnu osakaal on veidi langenud. Pärnus on nende öbimiste arv tagasihoidlik, samas külastavad paljud Saksa turistid Pärnut läbisõidul Balti ringreisi raames.

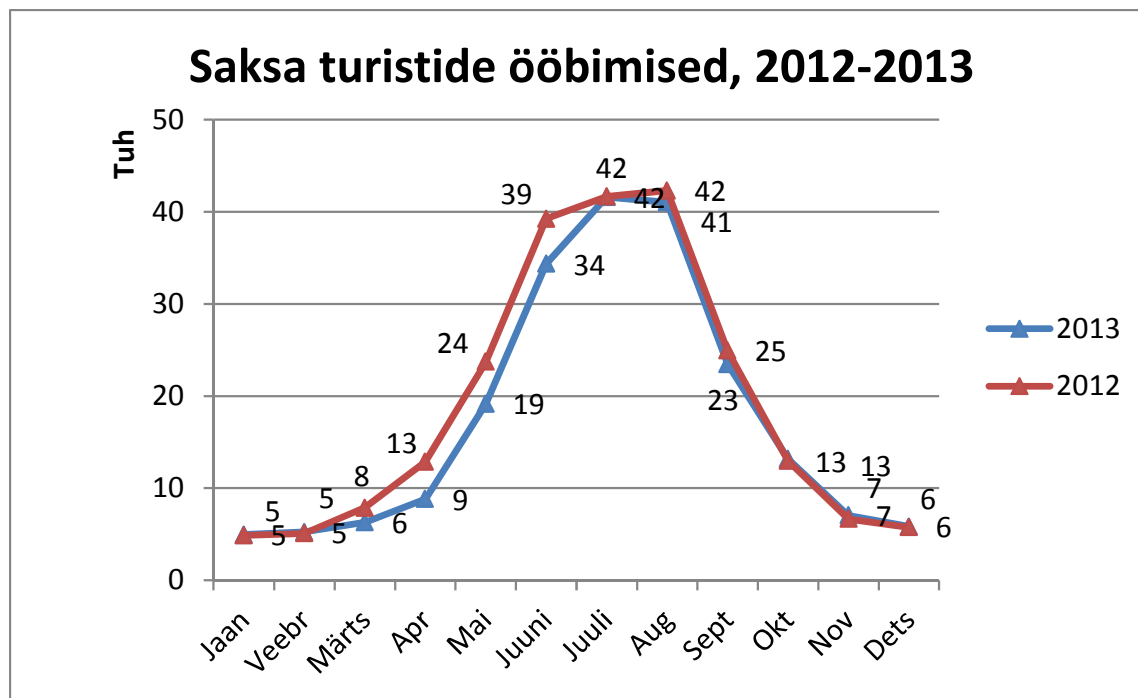
	Tallinn	Tartu	Saare mk	Lääne-Viru	Ida-Viru mk	Pärnu	Lääne mk	Harju mk
2007	68,0%	7,3%	6,5%	3,4%	1,9%	3,9%	2,3%	1,2%
2008	69,7%	7,6%	6,3%	3,1%	1,9%	3,9%	2,0%	1,3%
2009	66,6%	7,4%	5,1%	3,5%	1,8%	5,4%	1,9%	1,2%
2010	70,6%	7,4%	5,0%	3,5%	2,4%	5,2%	1,5%	0,7%
2011	73,3%	5,6%	4,8%	3,3%	4,8%	2,9%	1,2%	0,9%
2012	72,5%	6,2%	4,1%	3,5%	4,4%	2,8%	1,4%	1,4%
2013	72,8%	6,9%	3,9%	3,7%	3,5%	2,5%	1,6%	1,0%

Hooajalisus

Hooajalisuse osas pole pikema perioodi vältel väga suuri muutusi toimunud. Juunis on keskmiselt 16-17%, juulis 19-20% ja augustis 19% ööbimistest. Tippkuud juuni, juuli ja august moodustavad kokku üle poole ehk 55% Saksa turistide ööbimistest aastas. Mai ja september on ka suhteliselt olulised, mõlemad moodustavad 10-11% ööbimistest.

	Jaanuuar	Veebruar	Märts	Aprill	Mai	Juuni	Juuli	August	September	Oktoober	November	Detsember
2007	2,3%	2,5%	3,3%	4,5%	8,7%	16,7%	20,3%	19,2%	10,6%	5,6%	3,4%	3,1%
2008	2,2%	2,7%	3,6%	4,1%	10,5%	16,1%	20,6%	20,2%	10,0%	5,4%	2,4%	2,3%
2009	2,2%	2,2%	2,5%	4,3%	9,1%	17,6%	22,6%	19,8%	10,2%	4,6%	2,6%	2,1%
2010	2,4%	2,5%	3,4%	3,9%	10,0%	16,9%	20,1%	19,0%	9,6%	5,6%	3,4%	3,3%
2011	2,0%	2,1%	2,8%	4,7%	8,6%	16,8%	20,7%	19,8%	10,1%	6,0%	3,4%	2,8%
2012	2,1%	2,2%	3,5%	5,6%	10,4%	17,2%	18,3%	18,6%	10,9%	5,7%	2,9%	2,5%
2013	2,3%	2,5%	3,0%	4,2%	9,1%	16,3%	19,7%	19,5%	11,1%	6,2%	3,3%	2,8%

Ööbimised majutusettevõtete liikide lõikes

Viimasel paaril aastal on veidi vähenenud hotellis ööbinud turistide arv ja selle võrra kasvanud puhkekülade ja külaliskorterite osatähtsus. Siiski valdav enamus, **86%** turiste ööbib **hotellis**. Umbes 3% ööbib puhkekülas ja 3% hostelis, järgnevad külalistemaja ja külaliskorter. **Tallinna** majutusettevõtetes veedetud öödest veetsid nad 2013. aastal 10% viiele tärnile, 35% neljale tärnile ja 26% kolmele tärnile vastava hinnaklassi hotellides ning 13% soodsama hinnaklassi hotellides. 16% öödest veedeti muudes majutusettevõtetes. Võrreldes kõigi välituristidega kasutavad nad rohkem nelja täрни ja vähem kolme täрни taseme hotelle, samas kasutavad nad kõigi välituristidega võrreldes veidi rohkem ka muid majutusettevõtteid peale hotellide (NB! majutusstatistika ei näita, kui suur osa Saksa turistidest olid puhkuse- ja kui paljud tööreisijad).

	hotell	motell	külalistemaja	puhkemaja	puhkeküla	hostel	kodumajutus	külaliskorter
2005	84,8%	0,1%	5,7%	0,5%	0,8%	4,9%	0,8%	1,4%
2006	82,4%	0,2%	6,6%	1,0%	2,1%	5,3%	1,3%	1,1%
2007	82,6%	0,7%	6,0%	1,4%	2,6%	3,2%	1,0%	2,3%
2008	85,6%	1,0%	3,8%	1,3%	2,8%	3,1%	1,2%	1,1%
2009	85,9%	0,6%	3,4%	1,3%	3,2%	3,7%	0,9%	0,9%
2010	88,8%	0,2%	2,7%	1,7%	2,4%	2,6%	0,8%	0,9%
2011	87,7%	0,2%	2,9%	1,7%	1,8%	3,3%	0,9%	1,5%
2012	86,7%	0,1%	2,5%	1,7%	2,5%	3,4%	0,8%	2,2%
2013	86,1%	0,2%	2,8%	1,3%	3,3%	3,0%	0,9%	2,3%

Tallinna majutusettevõtetes veedetud ööd hinnataseme / liigi järgi, 2013.

	5 täрни tase	4 täрни tase	3 täрни tase	1-2 täрни tase	muud maj. ettevõtted	kokku
Kõik välituristid	9%	26%	40%	15%	10%	100%
Saksamaa turistid	10%	35%	26%	13%	16%	100%

LISAINFO: Mobiilpositsioneerimise statistika piiriületuste kohta

Lisaks majutusstatistikale on võimalik kasutada mobiilpositsioneerimise statistikat Saksamaa elanike saabumiste kohta Eestisse, mida avaldab Eesti Pank (allikas: Positium LBS). Silmas tuleb pidada, et erineva meetodika tõttu ei pruugi andmed olla täpselt võrreldavad. Mobiilpositsioneerimise statistika järgi käis Eestis 2013. aastal **316 467** Saksamaalt saabunud külastajat. Ühepäevareisijatest suure osa moodustavad kruisireisijad. NB! Mobiilpositsioneerimise statistika näitab Eestis viibides mobiiltelefoniga kõnetoiminguid (kõne, SMS) teinud inimesi, s.t. mobiilpositsioneerimise statistika ei pruugi näidata kõiki kruisireisijad Eestis, kuna kõik neist ei tee Eestis viibitud tundide jooksul kõnetoiminguid.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kokku	193 549	188 134	247 847	306 559	308 674	316 467
sh						
Ühepäevased külastused	82 698	86 497	116 591	147 322	155 297	170 747
Mitmepäevased külastused	110 851	101 637	131 256	159 237	153 377	145 720
turistid majutusettevõtetes (Statistikaameti andmed)	91 915	75 966	84 454	103 559	111 251	101 596
majutatute % ööbinud külastajatest	83%	75%	64%	65%	73%	70%

LISAINFO: Kruisiturism Saksamaalt

2013.a. külastas Tallinna Läänemere kruisi raames **127 000 kruisireisijat** Saksamaalt. Selle näitajaga on Saksamaa elanikud **Tallinna Sadamat külastanud kruisireisijate seas esikohal**, moodustades 24% kõigist kruisireisijatest. Viimasel kolmel aastal on nende arv kiiresti kasvanud (vt. järgnev joonis), tulenevalt kruisilaevade külastuste lisandumisest Tallinna sadamas. 2013.a. ületas nende arv esmakordselt ka Eesti majutusettevõtetes ööbinud Saksamaa turistide arvu. Nagu näitas 2012.a. novembris EASI tellitud Saksamaa elanikkonna küsitlus, ongi Läänemere kruis sakslaste silmis üks eelistatumaid viise Eesti külastamiseks, samuti on kruisid üldiselt Saksamaa elanike välisreiside seas üks kasvavaid segmente.

